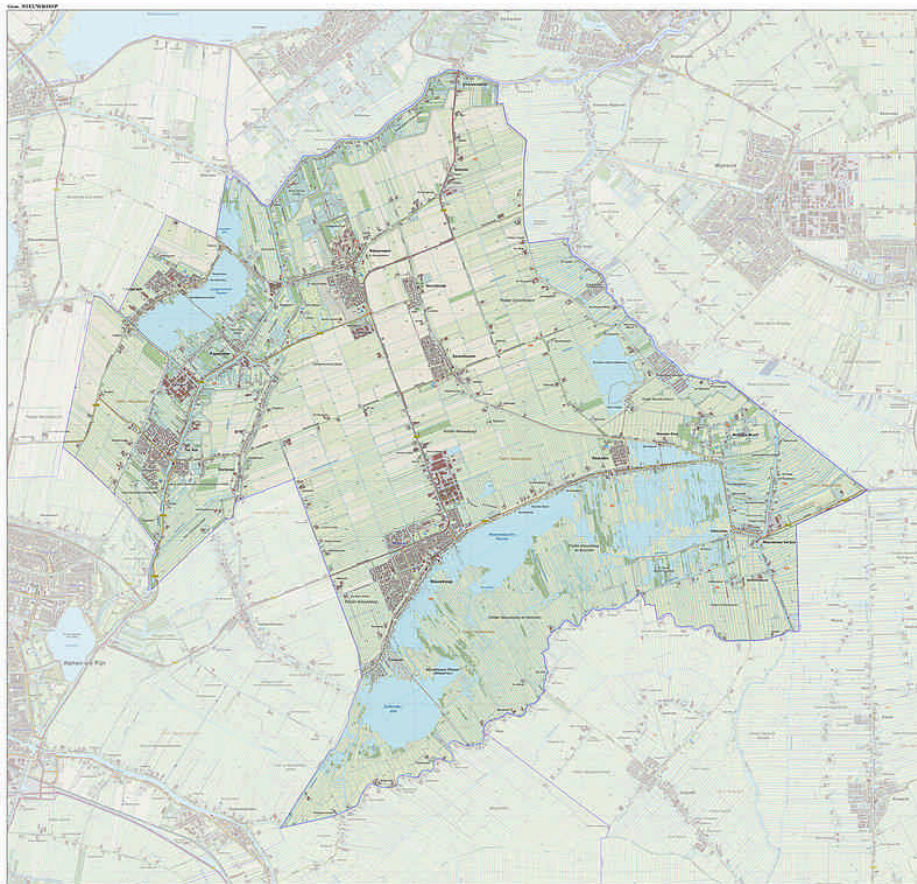

Plan van aanpak

Implementatie Omgevingswet

Gemeente Nieuwkoop

Vastgesteld door de raad van
de gemeente Nieuwkoop
op 9 maart 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Gevolgen Omgevingswet.....	3
1.3 Instrumenten Omgevingswet – wat verandert er?.....	4
2. Wat is de opgave?	
2.1 Drie sporen, één project.....	7
2.2 Implementatie Omgevingswet.....	7
2.3 Pilot omgevingsplan Korteraar.....	9
2.4 Omgevingsvisie.....	9
3. Proces en planning	
3.1 VNG-routeplanner.....	11
3.2 Planning.....	11
3.2.1 Implementatie Omgevingswet.....	11
3.2.2 Pilot omgevingsplan Korteraar.....	12
3.2.3 Omgevingsvisie.....	13
3.2.4 Integrale Planning.....	13
3.3 Kostenraming.....	14
3.4 Communicatie- en participatieplan.....	14
4. Organisatie proces	
4.1 Interne organisatie.....	15
4.2 Regionale overleggen.....	15
Bronnen.....	16
Bijlage 1: Uitwerking raadsbijeenkomst 24 november 2016	
Bijlage 2: Integrale planning	

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het omgevingsrecht gaat de komende jaren veranderen. Er komt een nieuwe belangrijke wet aan: de Omgevingswet. Het huidige omgevingsrecht is zowel voor de professionele gebruiker als voor de burger te ondoorzichtig en lastig toepasbaar. Een belangrijke reden voor deze situatie is dat het huidige omgevingsrecht niet als geheel is ontworpen, maar in de loop van de tijd is ontstaan uit verschillende beleidskaders en regels vanuit verschillende domeinen. De regels zijn vaak primair gericht op hun eigen specifieke belangen en sluiten daardoor niet goed aan op andere beleidsterreinen. De Omgevingswet wil dit veranderen. De wet bevat daarom een nieuw stelsel dat bestaat uit overzichtelijke, samenhangende en efficiënte regels. Zo worden (delen van) tientallen wetten, 117 algemene maatregelen van bestuur (hierna amvb) en 120 ministeriele regelingen, samengevoegd in één nieuwe Omgevingswet en 4 amvb's.

De vier verbeterdoelen van de Omgevingswet zijn:

- I: Het gebruiksgemak verhogen
- II: Integrale benadering stimuleren
- III: Actieve aanpak stimuleren
- IV: Processen versnellen en verbeteren

Verwacht wordt dat de Omgevingswet begin 2019 in werking treedt.

1.2 Gevolgen Omgevingswet

Een belangrijk begrip in de Omgevingswet is de *fysieke leefomgeving*.¹ De wet gaat uit van een *integrale* benadering van wat de gebruikers van de fysieke leefomgeving zien, voelen, ervaren, ondernemen en beleven, bebouwd en onbebouwd, stedelijk en landelijk. Hierbij kan gedacht worden aan verkeer en vervoer, water, milieu, natuur, gebruik van natuurlijke hulpbronnen en landbouw. De integrale benadering staat voorop, niet de sectorale. De Omgevingswet richt zich niet op het sociale domein, of de zorg en het welzijn maar staat hier ook niet geheel los van. Voor zover aspecten een raakvlak hebben met de fysieke leefomgeving vallen ze wel onder de Omgevingswet. Dit geldt ook voor gezondheid. De grenzen van de Omgevingswet zijn hiermee niet zwart-wit.

De Omgevingswet biedt nieuwe mogelijkheden voor het bereiken van een goede fysieke leefomgeving. De Omgevingswet en de uitvoeringsbesluiten maken het mogelijk om de gestelde verbeterdoelen te bereiken. Het daadwerkelijk bereiken van die doelen is echter niet aan de wetgever, dat moet de praktijk doen. Hierbij geeft de wetgever aan dat de doelen niet alleen worden bereikt vanuit de inhoud. Dit is naar de mening van de minister zelfs een kwestie van 20% inhoud en 80% gedrag. Dit betekent dat er een '*cultuuromslag*' nodig is bij overheden, inwoners, instellingen en bedrijven. Met elkaar moet een nieuwe samenwerking gevonden worden op basis van meer eigen verantwoordelijkheid, een integrale belangenafweging 'aan het begin', minder regels en kortere termijnen. Dit betekent (nog) meer aandacht voor participatie en een andere rolverdeling tussen overheid en burgers.

{ De integrale benadering staat voorop }

¹ Kernbegrip in de Omgevingswet is 'de fysieke leefomgeving'. Artikel 1.2 bepaalt dat de wet gaat over de fysieke leefomgeving en de activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. Hierbij gaat het in ieder geval om bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, cultureel erfgoed, landschappen en natuur. Daarmee is 'de fysieke leefomgeving' een breed begrip dat zowel natuurlijke als geconstrueerde elementen behelst.

1.3 Instrumenten Omgevingswet – wat verandert er?

De Omgevingswet kent zes kerninstrumenten: de omgevingsvisie, het programma, het omgevingsplan, de algemene rijksregels voor activiteiten, de omgevingsvergunning en het projectbesluit. De gemeente legt haar beleid vast in het omgevingsplan en de omgevingsvisie. Deze twee instrumenten worden hieronder kort besproken:

Omgevingsplan

De Omgevingswet geeft de gemeenteraad de opdracht om voor het gehele gemeentelijk grondgebied één omgevingsplan vast te stellen waarin de regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. Het omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan, de beheersverordening uit de Wro en sommige (delen van) gemeentelijke verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Dit zijn bijvoorbeeld de gemeentelijke kapverordening, de ligplaatsverordening of delen van de APV. Nieuw in de Omgevingswet is het vaststellen van omgevingswaarden. Deze waarden zijn normen die de gewenste staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving als beleidsdoel vastleggen. Ze worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Voor gemeenten bestaat de mogelijkheid om deze waarden vast te stellen in het omgevingsplan, bijvoorbeeld een omgevingswaarde voor geur.

{ Eén omgevingsplan per gemeente }

Omgevingsplan vs. bestemmingsplan

Het bestemmingsplan heeft slechts betrekking op de ruimtelijke ordening. De reikwijdte van het omgevingsplan is breder. Het omgevingsplan beslaat alle onderwerpen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Binnen de Omgevingswet heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan te delegeren aan het college van B&W. Het college is ook bevoegd ten aanzien van de wijzigingen van delen van het omgevingsplan. Dit is onder de huidige regelgeving niet mogelijk.

De reguliere actualisatieplicht van tien jaar is niet meer teruggekomen in de Omgevingswet. In plaats hiervan geldt een 'redelijke termijn' voor actualisatie. Er is wel een actualisatieplicht als een omgevingsvergunning is verleend voor een afwijkactiviteit: binnen een periode van vijf jaar dient het omgevingsplan in overeenstemming te worden gebracht met de afwijkende functie van de activiteit. Voorbeelden van afwijkactiviteiten zijn het toestaan van een andere functie in een leegstaand pand of een hogere bouwhoogte dan het omgevingsplan aangeeft.

Het omgevingsplan kent net als het bestemmingsplan ook de mogelijkheid tot het vaststellen van een voorbereidingsbesluit. Een verschil is echter dat het voorbereidingsbesluit onder de Omgevingswet anderhalf jaar mag gelden in plaats van één jaar. Ook mag de gemeenteraad de bevoegdheid tot het vaststellen van een voorbereidingsbesluit aan het college van B&W delegeren.

Afdeling 3.4 van de Awb (regels die betrekking hebben op een zorgvuldige voorbereiding van een besluit) is, net als bij vaststelling van het bestemmingsplan, van toepassing op de vaststelling en wijziging van het omgevingsplan. Een verschil is dat het indienen van zienswijzen geen betrekking

kan hebben op het deel van het ontwerp van een omgevingsplan dat zijn grondslag vindt in een omgevingsvergunning voor een activiteit. Hiermee wordt voorkomen dat een toegestane activiteit bij de omzetting in het omgevingsplan (binnen vijf jaar) opnieuw ter discussie kan worden gesteld.

{ Het omgevingsplan beslaat alle aspecten van de fysieke leefomgeving }

Omgevingsvisie

Met de omgevingsvisie wordt de vaststelling van een integraal kader beoogd waarin ambities voor de toekomst, ten aanzien van het beleid voor de fysieke leefomgeving van de gemeente, zijn weergegeven. Om één integraal kader vast te stellen wordt het beleid op alle relevante aspecten van de ruimtelijke omgeving samengebracht en verbonden. Veel van dit beleid is vaak al aanwezig, maar is nog niet gerubriceerd of afgestemd op het overige (ruimtelijke) beleid. Voor sommige aspecten moet nog nieuw beleid geformuleerd worden dat aansluit op de overige aspecten die van belang zijn voor de omgevingsvisie. De Omgevingswet legt de bevoegdheid tot vaststelling bij de gemeenteraad. Uitgangspunt is dat er één visie wordt vastgesteld voor het hele grondgebied van de gemeente.

Het opstellen van een gedragen omgevingsvisie vraagt om een creatief proces. Normen, waarden en kwaliteiten worden niet alleen meer door de overheid bepaald. De overheid luistert hierbij naar de maatschappij en wordt geacht extern te werken. Het is in eerste instantie niet belangrijk wat de overheid vindt, maar wat er in de maatschappij leeft en zich voordoet. Natuurlijk houdt de overheid haar eigen verantwoordelijkheid en wordt van haar verwacht keuzes te maken die leiden tot een goede fysieke leefomgeving. Deze keuzes dienen echter zoveel mogelijk voort te komen uit of aan te sluiten bij maatschappelijke opvattingen en natuurlijk bij een goede fysieke leefomgeving.

De gemeenteraad heeft inmiddels op 24 november 2016 en op 2 februari 2017 twee oriënterende raadsbijeenkomsten gehouden waarbij met elkaar gesproken is over het proces en de inhoud van de omgevingsvisie. De raad heeft aangegeven thema's te willen benoemen en per thema met Nieuwkoopse stakeholders en specialisten in gesprek te gaan (divergeren). Vervolgens moeten bestuurlijk keuzes gemaakt en ambities benoemd worden (convergeren). Deze worden breed afgestemd en nader uitgewerkt in een breed participatietraject (samenleving, andere overheden, buurgemeenten etc.) Uiteindelijk resulteert dit in de omgevingsvisie. Zie verder paragraaf 2.4.

{ De omgevingsvisie is een integrale visie die weergeeft wat in de maatschappij leeft }

Omgevingsvisie vs. huidige structuurvisie

De omgevingsvisie vertoont veel overeenkomsten met de huidige structuurvisie, maar verschilt op een aantal punten. De omgevingsvisie is een integrale visie voor het gemeentelijke grondgebied. Dat integrale karakter vormt de grootste uitdaging. De visie heeft een breder bereik en mag geen optelsom zijn van de verschillende beleidsterreinen, maar moet een op elkaar afgestemd, gestructureerd geheel zijn. Een omgevingsvisie bevat, in tegenstelling tot een structuurvisie, naast een ruimtelijk ontwikkelingscomponent, ook een economisch- en sociaal component (en de samenhang daartussen).

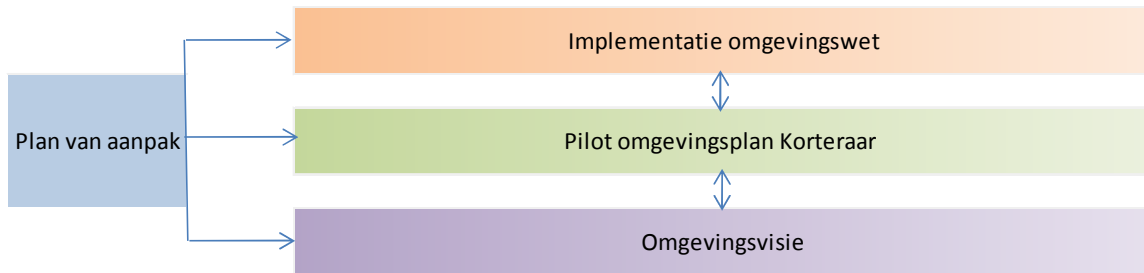
In het huidige omgevingsrecht bepaalt de overheid vooraf de gewenste ontwikkelingen en schetst ze vooraf het eindbeeld. De ratio van de Omgevingswet is erop gericht dit eindbeeld zoveel mogelijk open te laten, zodat burgers en bedrijven worden uitgedaagd om invulling te geven aan de door gemeenten vastgestelde ontwikkelingsrichting. Een omgevingsvisie is hierdoor bij uitstek het instrument om van toelatingsplanologie over te gaan naar uitnodigingsplanologie.

Daarnaast wordt in een vroegtijdig stadium een zwaarder belang toegekend aan participatie. Burgers en bedrijven dienen vroegtijdig betrokken te worden bij gemeentelijke beleidsvorming. De Omgevingswet streeft naar een reactie van een breder publiek.

2. Wat is de opgave?

2.1 Drie sporen, één project

Er wordt gelijktijdig aan drie sporen gewerkt: 1) implementatie Omgevingswet, 2) pilot omgevingsplan en 3) omgevingsvisie. Door de drie sporen gelijktijdig op te laten lopen, kan elk spoor profiteren van de kennis en ervaring die opgedaan wordt in de twee andere sporen. De drie sporen zijn geen losse, op zichzelf staande sporen maar zijn inhoudelijk en procedureel met elkaar verbonden en vormen daardoor één (totaal) project.

De drie sporen worden hieronder uitgewerkt (2.2 t/m 2.4)

2.2 Implementatie Omgevingswet

2.2.1. Startnotitie

Na dit plan van aanpak wordt een startnotitie opgesteld waarin op hoofdlijnen onze visie, ambitie, strategie en koers is vastgelegd ten aanzien van de implementatie van de Omgevingswet. Deze startnotitie bestaat uit:

a. Ambitieniveau

Om in 2019 te voldoen aan de Omgevingswet zullen o.a. werkprocessen aangepast moeten worden. Hoeveel impact de wet heeft op de organisatie is voor een deel afhankelijk van het ambitieniveau van de gemeente: gebruiken wij de Omgevingswet in eerste instantie alleen om de wettelijk noodzakelijke wijzigingen door te voeren of om een forse vernieuwingslag door te voeren. De implementatie start met het bepalen van het ambitieniveau door de gemeenteraad. Hierbij zullen we o.a. kijken naar het ambitieniveau van de raad ten aanzien van uitnodigingsplanologie en deregulering ('ontregelen').

{ Welke ambitie heeft de gemeente met deze nieuwe wet? }

b. Impactanalyse

Daarnaast is het goed om een impactanalyse uit te voeren naar het effect van de Omgevingswet voor de eigen organisatie. Wat betekent de Omgevingswet voor:

- de organisatiestructuur
- de werkprocessen
- de medewerkers (competenties, houding en gedrag)

Een voorbeeld van een verandering binnen de organisatie is dat op een omgevingsvergunning voor grotere afwijkactiviteiten onder de Omgevingswet de reguliere procedure van toepassing is in plaats van de huidige uitgebreide procedure. Dit betekent dat de gemeente een beslistermijn van 8 weken

heeft in plaats van 26 weken. Dit heeft consequenties voor de manier waarop vergunningen worden behandeld. Daarnaast beoogt de wet te werken met meer open normen, meer maatwerk en flexibilisering. Dit zal mogelijk andere eisen stellen aan de uitvoering van toezicht en handhaving. Ook moet bijvoorbeeld nagedacht worden over de samenwerking met ketenpartners en het verhalen van kosten (o.a. planschade, bovenplanse verevening).

De VNG biedt handvatten voor zowel de ambitiebepaling als de impactanalyse die we als gemeente kunnen gebruiken.

{ Welk effect heeft de Omgevingswet op de gemeentelijke organisatie? }

c. Raming budget

Een raming maken van de kosten en het benodigde budget. Zie hiervoor paragraaf 3.3.

d. Stakeholderanalyse

Een stakeholderanalyse brengt in beeld met welke partijen we samenwerken en met wie we onder de Omgevingswet gaan samenwerken. Als gevolg van de verbreding van de scope onder de Omgevingswet zullen er meer partijen zijn waarmee contacten moeten worden onderhouden. Naast een externe stakeholderanalyse is het ook goed om de interne samenwerking in beeld te brengen. Wanneer de stakeholders in beeld zijn gebracht, moet ook besloten worden op welke manier de verschillende stakeholders betrokken worden.

Bovenstaand (a t/m d) wordt vastgelegd in een startnotitie welke aan de raad wordt voorgelegd. Aanvullend hierop wordt een communicatie- en participatieplan opgesteld. Dit wordt verder uitgewerkt in paragraaf 3.4. Beide stukken zijn mede richtinggevend voor het omgevingsplan en de omgevingsvisie.

2.2.2. ICT-voorzieningen

Voor de uitvoering van de Omgevingswet is het belangrijk dat de juiste informatie over een bepaald gebied met één klik op de kaart beschikbaar is voor de gebruiker. Daarom wordt tot 2024 door de Rijksoverheid gewerkt aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Gemeenten hebben een aantal voorzieningen nodig om met de Omgevingswet te kunnen werken en aansluiting te vinden bij de ICT-voorzieningen die op Rijksniveau worden getroffen.

Vanaf 2009 heeft Nieuwkoop in de aanloop naar de komst van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) al doorlopend geïnvesteerd in softwareoplossingen waarmee vergunningsprocessen en (digitaal) toezicht worden ondersteund. Toch zal deze software aanpassingen moeten ondergaan om het integrale karakter van de Omgevingswet over de volle breedte te ondersteunen. Alleen al vanwege de strakke termijnen uit de wet, de toenemende hoeveelheid ketenpartners waarmee samengewerkt wordt en het toenemende belang van basisregistraties zoals de Basisregistratie personen (BRP), de Basisregistraties Adressen en gebouwen (BAG), Basisregistratie Handelsregister (NHR) en de Basisregistratie Waarde onroerende zaken (WOZ), is het noodzakelijk dat de huidige software een transitie ondergaat.

{ In 2019 zijn wij klaar om te werken volgens de Omgevingswet }

2.3 Pilot omgevingsplan Korteraar

Voor veel gemeenten zal het een zoektocht zijn om de juiste regels in het omgevingsplan op te nemen. Het zal niet direct duidelijk zijn wat wel en niet kan en mag. Daarbij vraagt het opstellen van nieuwe regels om andere kennis andere competenties dan die van het opstellen van bestemmingsplannen. Om, vooruitlopend op de wet, alvast te oefenen met het opstellen van een omgevingsplan, kunnen gemeenten nu al experimenteren met dit instrument. De Crisis- en herstelwet biedt de mogelijkheid om van de Wro af te wijken. Hierdoor mag een gemeente de reikwijdte van het bestemmingsplan verbreden van 'goede ruimtelijke ordening' naar een 'gezonde en veilige fysieke leefomgeving'. Op deze manier kan een gemeente ervaring opdoen met het opstellen van een omgevingsplan. Hierbij wordt Nieuwkoop wil van deze mogelijkheid gebruik maken. De eerste stap die de VNG adviseert bij het omgevingsplan (en bij een omgevingsvisie) is het inventariseren van bestaand beleid: huidige bestemmingsplannen, beleidsvisies en gemeentelijke verordeningen. Waar zit overlap en waar zitten kansen en knelpunten bij de overgang naar een omgevingsplan?

Het bestemmingsplan van Korteraar (daterend van mei 2008) is het eerstvolgende plan dat geactualiseerd moet worden. Voorgesteld wordt daarom om geen bestemmingsplan op te stellen maar een 'bestemmingsplan met verbrede reikwijdte' (pilot omgevingsplan) Korteraar. De pilot is vooral bedoeld om het instrument (ambtelijk) te toetsen. Bij de pilot wordt gebruik gemaakt van de kennis die opgedaan is bij andere pilots. Zo hebben de gemeenten Alphen a/d Rijn, Boekel en Soesterberg al geëxperimenteerd met een omgevingsplan.

{ Wij doen kennis en ervaring op door een pilot omgevingsplan }

2.4 Omgevingsvisie

Ook voor de omgevingsvisie is het noodzakelijk om het bestaande beleid te inventariseren. Dit is dezelfde stap als voor het omgevingsplan. Vervolgens wordt een nota van uitgangspunten opgesteld waarin o.a. de volgende vragen worden beantwoord: Welke thema's worden in de omgevingsvisie opgenomen? Met welke buurgemeenten bespreken we welk thema? Heeft de gemeente al beleid op dit thema en zo ja, is dit nog actueel? Met wie, wanneer en op welke wijze betrekken we stakeholders bij het bepalen van de ambities per thema? Op welke periode heeft de omgevingsvisie betrekking?

In 2016 is met de gemeenteraad gesproken over het opstellen van een omgevingsvisie samen met de gemeenten Kaag en Braassem en Alphen a/d Rijn. De raad van Nieuwkoop heeft aangegeven zelfstandig een omgevingsvisie te willen maken voor haar grondgebied. Dat sluit niet uit dat op onderdelen (thema's) samen met buurgemeenten een visie wordt ontwikkeld. Ambtelijk zal samenwerking gezocht worden met deze (en andere) buurgemeenten.

Hierna is de gemeenteraad op eigen initiatief gestart met de visievorming. Dit past prima in het spoor 'omgevingsvisie' zoals die in dit plan van aanpak wordt voorgesteld.

Op 24 november 2016 is er een oriënterende raadbijeenkomst gehouden over de omgevingsvisie. Futuuroloog Wim de Ridder heeft op deze avond een inspirerende inleiding gehouden over de ontwikkelingen die in de toekomst op ons afkomen, zoals autonoom vervoer, doe-het-zelf samenleving, kunstmatige intelligentie en een veranderende arbeidsmarkt. Na de inleiding hebben raadsleden met elkaar doorgepraat over het proces van een omgevingsvisie, waar worden onze bewoners op dit moment gelukkig van en waar worden onze inwoners in de toekomst gelukkig van?

De uitkomsten van deze avond zijn opgenomen in bijlage 1. Eén van de uitkomsten van deze avond is dat de raad heeft aangegeven niet alleen te willen participeren met de 'usual suspects'. Participatie moet niet alleen dienen om informatie op te halen bij stakeholders, maar juist ook om hen in beweging te krijgen en gezamenlijk ambities en doelen te realiseren. Stakeholders moeten mede-eigenaar worden van de gestelde ambities en doelen. Om stakeholders zover te krijgen dat ze zo'n actieve rol op zich nemen, vraagt van de gemeente aan de voorkant een investering in deze relaties. Daarnaast is het van belang dat de samenleving betrokken wordt. Uitdaging hierbij is om juist ook de mensen te betrekken die tot nu toe slecht zichtbaar zijn voor de gemeente.

Naast de bijeenkomst op 24 november is er op 2 februari 2017 een themabijeenkomst 'omgevingsvisie' geweest. Omdat dit plan van aanpak al aangeleverd is voordat deze themabijeenkomst heeft plaatsgevonden, kan er op deze plek geen inhoudelijke terugkoppeling plaatsvinden. De gemeenteraad is deze avond ingegaan op de thema's waar in de omgevingsvisie de nadruk op moet liggen.

De inhoudelijke uitkomsten van zowel 24 november 2016 als 2 februari 2017 worden in het vervolgproces meegenomen.

{ In 2019 hebben wij een integrale, breed gedragen omgevingsvisie }

3. Proces en planning

3.1 VNG-routeplanner

De invoering van de Omgevingswet in 2019 lijkt ver weg, maar het doorvoeren van veranderingen kost vaak meer tijd dan wordt aangenomen. Om gemeenten te helpen bij de voorbereiding op de Omgevingswet is het landelijke programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' opgezet. Dit programma is een samenwerkingsverband van gemeenten (VNG), provincies (IPO), waterschappen (UvW) en het Rijk. Het programma ondersteunt o.a. gemeenten bij de invoering van de Omgevingswet met praktische middelen zoals handleidingen, routeplanners, leersessies en best practices.

Om een route voor de implementatie van de Omgevingswet te plannen, heeft het programma een digitale routeplanner ontwikkeld om gemeenten hiermee te helpen. Deze routeplanner (hierna genoemd 'VNG-routeplanner') biedt een helder stappenplan om een eigen route voor de invoering van de Omgevingswet te ontwikkelen². Voorgesteld wordt om de VNG-routeplanner als handleiding te gebruiken voor de implementatie van de Omgevingswet. De eerste stap in het proces is het voorliggende plan van aanpak. In dit plan van aanpak wordt beschreven wat de opgave is, waarom we dit doen en hoe we het gaan aanpakken. De onderstaande vervolgstappen die worden voorgesteld in dit plan van aanpak zijn ook gebaseerd op de VNG-routeplanner.

3.2 Planning

Het is op dit moment nog lastig om verder te plannen dan een jaar vooruit: de invulling van dat proces is immers ook afhankelijk van de stappen die het komende jaar gezet worden. De tijd nemen die nodig is voor een goed proces is belangrijker dan snel de eindstreep halen.

Hieronder worden per spoor de vervolgstappen weergegeven.

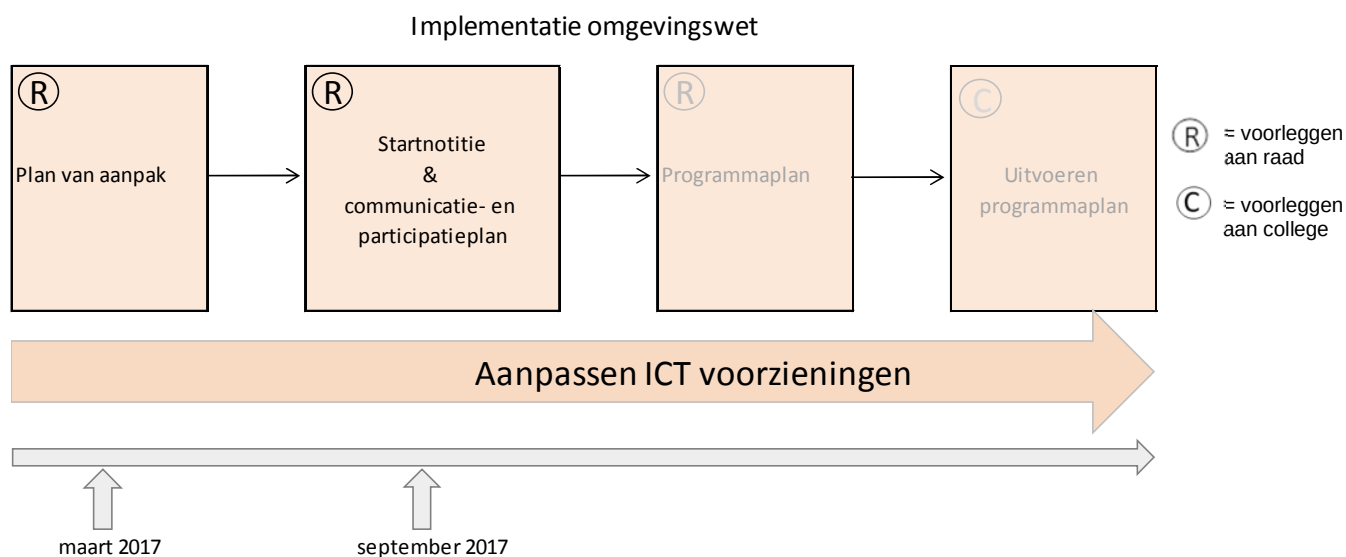
3.2.1 Implementatie Omgevingswet

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven, is het voor de implementatie van de nieuwe wet van belang dat er nagedacht wordt over de ambitie die de gemeenteraad heeft met de nieuwe wet. Daarnaast adviseert de routeplanner om een budgetraming, een impactanalyse en een stakeholderanalyse op te stellen en dit vast te leggen in een startnotitie. De routeplanner reserveert voor het opstellen van deze startnotitie een periode van vier maanden. Voorgesteld wordt om in september 2017 deze startnotitie aan de raad voor te leggen.

De volgende stap in het proces is een programmaplan. Het programmaplan is een soort paraplu boven de verschillende projecten. Hierbij gaat het over projecten als:

1. Inrichting van de werkprocessen;
2. Competenties van de medewerkers en opleidingsplannen;
3. Inrichting van de organisatie en samenwerking met andere overheden.

² De VNG-routeplanner is te vinden op <http://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/ondersteuning/zelf-aan-de-slag/routeplanner/>.

Aanpassen ICT-voorzieningen

In de VNG-routeplanner zijn ICT-voorzieningen onderdeel van het programmaplan. Gelet op het uitbesteden van onze automatisering aan een externe partij en de grote impact van nieuwe software op de manier van werken, is het nodig om op tijd te beginnen met deze transitie. Voorgesteld wordt om in 2017 al te starten met dit proces en niet te wachten op de startnotitie in 2018. Om deze reden wordt voor ICT-voorzieningen een apart subspoor gestart.

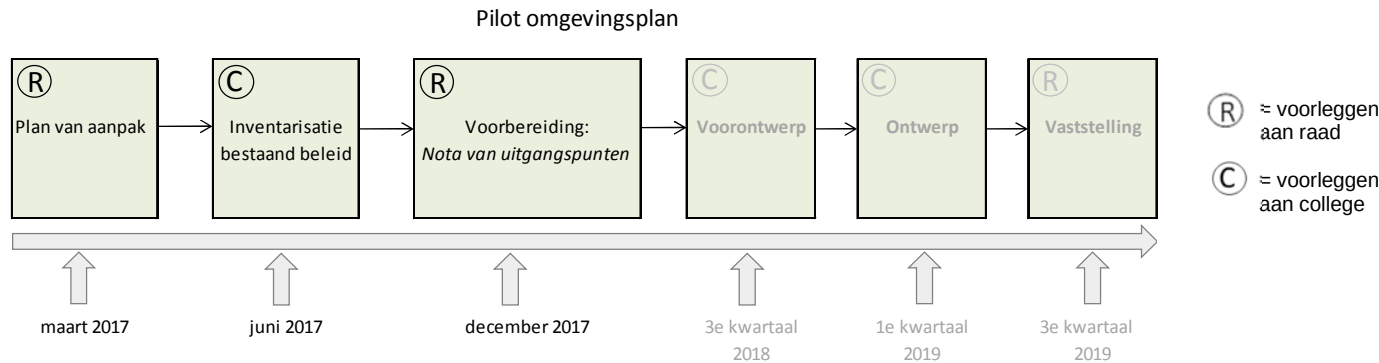
Bij de transitie van de huidige software (SquitXO) gaat het om het omvormen van de voornamelijk desktopoplossingen naar webbasedoplossingen. Informatie moet via een functionaliteit in webbrowsers ontsloten worden, zodat zowel aanvragers als ketenpartners in omgevingsvergunningdossiers de beschikking krijgen over volledige, actuele en eenduidige informatie. Om deze beweging in gang te zetten, zal eerst een nota van uitgangspunten worden opgesteld, waarbij ook zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de ontwikkelingen op dit vlak binnen de regio Holland Rijnland (zie paragraaf 4.2).

3.2.2 Pilot omgevingsplan Korteraar

De eerste stap bij het opstellen van een omgevingsplan is het inventariseren van het bestaande beleid. Door het bestaande beleid vroegtijdig op een rij te zetten, kunnen mogelijke knelpunten zoals elkaar tegensprekende verordeningen, maar ook kansen voor versnelling of doorgang van gewenste ruimtelijke initiatieven binnen de gemeente worden geïdentificeerd. Een belangrijk doel dat aan de Omgevingswet ten grondslag ligt is het indammen van de vele procedures en regels in het omgevingsrecht. De wetgever geeft ook aan dat gemeenten meer ruimte krijgen voor flexibiliteit en eigen afwegingen. Bij de inventarisatie van het bestaande gemeentelijk beleid, zal ook inzicht ontstaan in de mogelijkheden voor deregulering. Deze kunnen vervolgens meegewogen worden in de startnotitie (paragraaf 2.2.1).

De opbrengsten vormen input voor de volgende fase waarin een nota van uitgangspunten omgevingsplan wordt opgesteld.

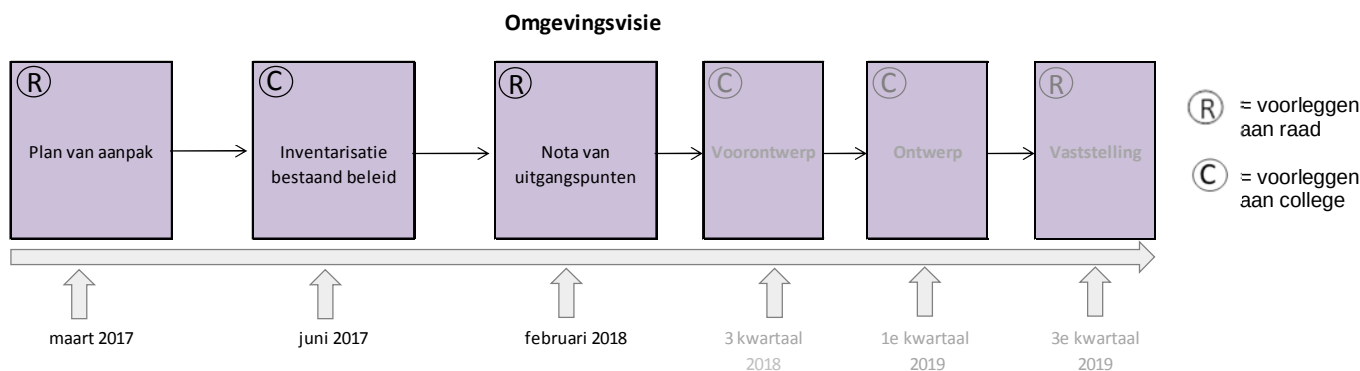
Het tijdspad dat hieronder is weergegeven is gebaseerd op de VNG-routeplanner. De in grijs weergegeven data zijn indicatief en zullen in de nota van uitgangspunten omgevingsplan verder uitgewerkt worden.

3.3.3 Omgevingsvisie

Bij de omgevingsvisie wordt ook gestart met een inventarisatie van het bestaande beleid. Hierna wordt een nota van uitgangspunten omgevingsvisie opgesteld waarin onder andere de volgende vragen worden beantwoord:

- Op welke periode heeft de omgevingsvisie betrekking?
- Wat is de reikwijdte van de omgevingsvisie?
- In hoeverre en op welke wijze betrek je stakeholders bij het opstellen van de omgevingsvisie?
- Waar ligt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de omgevingsvisie?
- Welke vorm krijgt de omgevingsvisie?

Om de nota van uitgangspunten omgevingsvisie op te stellen is de informatie nodig uit de startnotitie implementatie Omgevingswet (o.a. ambitiebepaling en stakeholderanalyse). Ook worden hierin de resultaten van de oriënterende raadsbijeenkomsten verwerkt.

3.3.4 Integrale planning

In bijlage 2 is een integrale planning opgenomen waarin de drie sporen zijn gecombineerd. De planning in dit plan van aanpak is gebaseerd op de planning van de VNG-routeplanner die uitgaat van een start in januari 2016 en eindigt in december 2018. De planning in dit plan van aanpak loopt door t/m 3^e kwartaal 2019. Dit is na de officiële verwachte inwerkingtreding van de wet (begin 2019). Daarbij geldt dat snelheid niet ten koste mag gaan van kwaliteit.

3.3 Kostenraming

Voor het spoor 'omgevingsvisie' is in de programmabegroting 2017-2020 door de gemeenteraad € 200.000 vrijgemaakt. De overige kosten worden ingeschat in de budgetraming die onderdeel is van de startnotitie. Deze zal in september 2017 worden voorgelegd aan de raad. De kosten van de andere twee sporen zijn o.a. afhankelijk van het ambitieniveau van de raad. Een voorbeeld hiervan zijn de kosten die geraamd moeten worden voor het participatietraject: een uitgebreid traject waarin alle inwoners worden uitgenodigd om mee te praten zal meer geld kosten dan een traject waarin themagewijs met een aantal stakeholders wordt gesproken. Ook de inventarisatie van het bestaande beleid heeft invloed op de kostenraming: heeft de gemeente op elk verplicht onderdeel al vastgesteld en actueel beleid of zijn er onderdelen waarvoor nog beleid moet worden gemaakt?

3.4 Communicatie- en participatieplan

In een communicatie- en participatieplan wordt vastgelegd wanneer welke partijen worden geïnformeerd en/of betrokken. Het is belangrijk om dit in een vroeg stadium in beeld te brengen. Dit geldt voor zowel de externe als de interne communicatie / participatie. Externe stakeholders zijn o.a.: bewoners, dorpsraden, maatschappelijke organisaties / instellingen, bedrijven, kennisinstellingen, buurgemeenten, omgevingsdienst, waterschappen, provincie. Ook de interne communicatie is belangrijk: hoe betrekken we de eigen organisatie bij deze nieuwe wetgeving zodat we straks klaar zijn om volgens deze nieuwe wet te werken en hoe organiseren we de afstemming tussen college en raad?

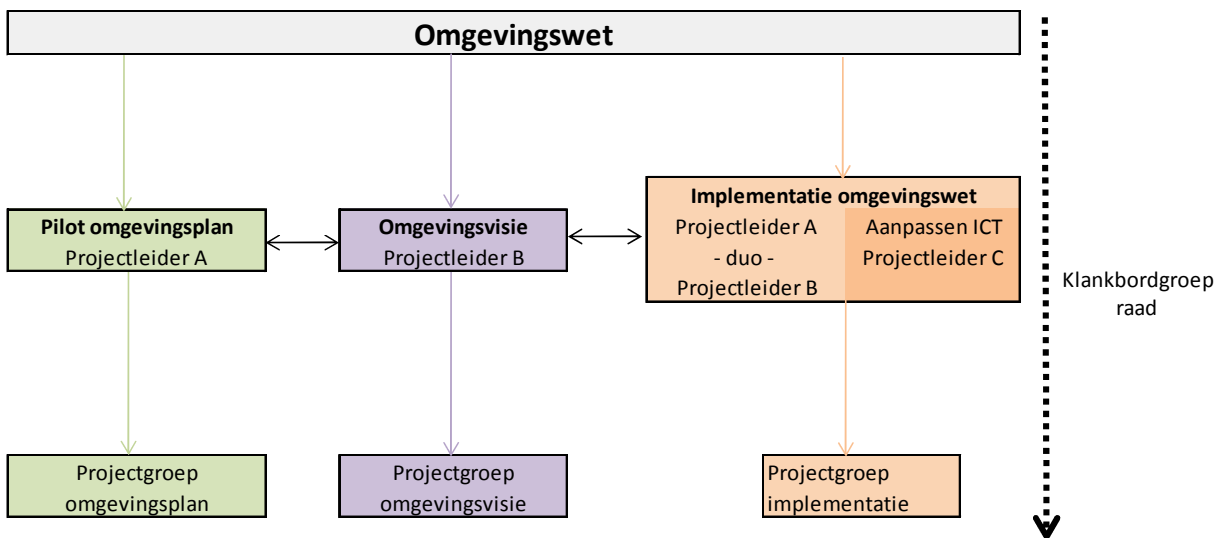
4. Organisatie proces

4.1 Interne organisatie

Wethouder P. Platen is bestuurlijk opdrachtgever. Ambtelijk opdrachtgever is de afdelingsmanager van RO&G. Er wordt een klankbordgroep vanuit de gemeenteraad ingesteld. De beoogde rol van deze klankbordgroep is vergelijkbaar met die van de hoorcommissie bestemmingsplannen bij het bestemmingsplan Landelijk gebied Nieuwkoop: tussentijdse afstemming ("klankborden") over de inhoud en het proces van alle drie de sporen, en het voorbereiden van besluitvorming.

Voorgesteld wordt om één (interne) projectleider aan te stellen voor het opstellen van het omgevingsplan en één (interne) projectleider voor het opstellen van de omgevingsvisie. De projectleiders kunnen elkaar vervangen en aanvullen en vormen samen een duo voor de implementatie van de Omgevingswet. Hierdoor kan de informatie tussen de drie sporen goed worden uitgewisseld en kunnen de processen elkaar versterken.

Daarnaast wordt een projectleider aangesteld voor het aanpassen van de ICT-voorzieningen.

Per spoor wordt een ambtelijke projectgroep ingesteld waar verschillende disciplines deel van uitmaken. Hieraan kunnen ook externe partijen zoals het waterschap en de omgevingsdienst deelnemen.

4.2 Regionale overleggen

Naast het interne proces en de ambtelijke afstemming met de buurgemeenten, lopen er momenteel ook twee regionale overleggen:

- 1) Vanuit Holland Rijnland overleggen we (ambtelijk) met de provincie³ over de invoering van de omgevingswet. Hierbij ligt de focus op drie onderwerpen:

³ De provincie stelt zelf ook een omgevingsvisie op. Inhoudelijke afstemming hierover vindt plaats binnen het spoor omgevingsvisie.

- a) Inzicht in takenpakket: welke taken komen over van de provincie en welke niet?
 - b) Digitaal stelsel omgevingswet: welke systemen gebruiken gemeenten nu en kunnen we gezamenlijk een toekomstbestendig systeem ontwikkelen?
 - c) omgevingsvisie: afstemmen op inhoud en het delen van voorbeelden met elkaar.
Deelnemers aan dit overleg zijn de gemeenten uit de regio Holland Rijnland, het waterschap, de omgevingsdienst en de provincie.
- 2) Community of Practice vanuit Omgevingsdienst West-Holland: een ambtelijk platform om op informele wijze kennis en ervaring uit te wisselen met collega's van andere organisaties. Hierbij zal de focus liggen op het omgevingsplan en het uitwisselen van ervaringen hierin. Deelnemers zijn de gemeenten die diensten afnemen van de Omgevingsdienst West Holland (gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Zoeterwoude).

Bronnen:

- J. van der Velde, 'Werken met de Omgevingswet – praktische handleiding met tips voor implementatie', Berghauser Pont Publishing.
- J.R. van Angeren, e.a., 'Op weg naar de Omgevingswet', Stibbe bundel 2015.
- J.R. van Angeren, e.a., 'Parlementaire Geschiedenis Omgevingswet – een artikelsgewijze toelichting', Instituut voor Bouwrecht en Stibbe 2016.
- Gemeente Haarlem & G32, 'Vergelijkend Rapport Omgevingswet', 2016.
- Gemeente Achtkarspelen, 'Plan van aanpak implementatie omgevingswet', 2015.
- www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl
- Webinars Omgevingswet, 'videoregistratie regiobijeenkomst Utrecht 5 juli 2016', youtube 2016.

Bijlage 1: Uitwerking raadsbijeenkomst 24 november 2016

Tafel 1a: PROCES om tot een omgevingsvisie te komen

Wie en hoe

- De 'boer' opgaan
- Inwoners, ketenpartners, buurgemeenten, maatschappelijke organisaties, verenigingen, branche verenigingen, natuurmonumenten, eigenaren, ...
- Thema-gericht werken / doelgroepen.
- Digitaal ideeën verzamelen
- Consumenten (toeristen)
- Lang-wonenden versus nieuwkomers
- Waarderingsstelsel (geef cijfer of sterren) kan voor diensten maar ook voor snel mening ophalen en ook om te monitoren en te verbeteren

Wat

- tevredenheid inwoners meten
- waar staan we nu en waar willen we naar toe
- visie ophalen bij groepen / doelbepalen door gemeente
- korte termijn versus lange termijn
- bewust worden van toekomst (zoals vanavond)
- vergeet 'sociale kant' niet

Zorgen

- hoe bereik je de 'zwakken'? Door te verleiden of prikkelende stellingen
- 'zwak' bedoeld wordt de mensen die nu niet meedoen en die juist ontevreden zijn (tegen de gevestigde orde)
- hoe bereik je de mensen; via TV!
- mens in toekomst is anders

Tafel 1b: PROCES om tot een omgevingsvisie te komen

- Per gebiedsfunctie zou je moeten bepalen wie de stakeholders zijn. Niet vooraf alle stakeholders bepalen maar de ruimte geven om dit organisch te laten groeien. Ook doelgroepen bereiken die nu niet komen (niet alleen de usual suspects). Voorbeelden gebiedsfuncties: landbouw, tuinbouw, wonen, water, lucht, bodem, bedrijvigheid, mobiliteit, landschap, recreatie, zorg, werk, veiligheid, gezondheid.
- Met buurgemeenten moet afstemming gezocht worden over gebied overschrijdende functies zoals lucht, water en weg.
- De tijd nemen voor het proces (aantal jaren). Kwaliteit is belangrijker dan het halen van een deadline.
- Het doel van participatie is niet alleen informatie ophalen bij de stakeholders, maar ook hen in beweging krijgen om gezamenlijk de stip aan de horizon te bereiken. Stakeholders moeten mede-eigenaar van de stip worden. Samen aan het werk.
- Het zou ook interessant zijn om bij toekomstige gebruikers of onbekenden te vragen wat zij van onze gemeente vinden. Wat hebben wij de omgeving te bieden en wat heeft onze omgeving ons te bieden?
- De rol van de gemeenteraad is beperkt. De informatie moet vooral bij inwoners / netwerken gehaald worden.
- Vraag bewoners en vernieuwers hoeveel ruimte ze willen.
- Steek het geld voor dit project niet in dure bureaus maar investeer in leuke participatie. Praat bijvoorbeeld over een thema tijdens een etentje.

Tafel 2a: HUIDIGE SITUATIE wat maakt ons nu gelukkig en willen we zo houden?

- Waar worden onze inwoners op dit moment gelukkig van? Hoe weten we dat of hoe komen we daar achter?
 - o het 'dorpse' karakter van de gemeente. "Ons kent ons";
 - o wie we zijn (Nieuwkoop) maakt dat mensen zich kunnen ontwikkelen c.q. kunnen bijdragen aan de samenleving;
 - o geen parkeer- en verkeerstress;
 - o we wonen in een gezonde / veilige leefomgeving (leefbare kernen);
 - o ook van de in onze gemeente aanwezige natuur / cultuur worden we gelukkig;
- Wat zijn knelpunten en door wie wordt dat zo ervaren?
 - o voorzieningen die onder druk komen te staan (van verenigingen, scholen, winkels);
 - o verkeer (sluipverkeer en knelpunten als gevolg zwaar –landbouwverkeer) en ontoereikend openbaar vervoer;
 - o doorslaan regelgeving natuur;
 - o ouderen beleid (eenzaamheid legt druk op 'gelukkig zijn')
- Welke thema's vinden we belangrijk voor deze visie? Mag iedereen thema's aandragen of beperken we ons daarin?
 - o een belangrijk issue dat werd genoemd zijn de sociale contacten door en voor bewoners. Als voorbeeld werden de 'open tafels' genoemd. Bewoners die voor elkaar koken en gebruik maken van de lokale / regionale streekproducten. Enkele raadsleden noemden dit de 'micro sociale context';
 - o de 'zachte sociale' thema's worden gemist in de voorbeeldthema's (de voorbeeldthema's waren: : landschap, cultuurhistorie, wonen, werken, voorzieningen, recreatie, toerisme, natuur, water, landbouw, landelijk gebied, duurzaamheid, veiligheid, gezondheid, mobiliteit, bereikbaarheid, bodem).
 - o beleving van de omgeving (natuurbeleving, wandelen), toevoegen 'groene leefruimte' zoals nu gebeurt met de landgoederen.
 - o People, Profit en Planet. Dit vooral koppelen aan de sociale structuur.
 - o enkele raadsleden gaven mee om vooral in gesprek te gaan met de themaeigenaren.

Tafel 2b: HUIDIGE SITUATIE wat maakt ons nu gelukkig en willen we zo houden?

Positieve waardering

- Aanwezigheid recreatieve voorzieningen
- Jezelf kunnen zijn
- Centrale ligging in landelijke omgeving
- Saamhorigheid tussen inwoners
- Gezellige gemeente
- Veilig en vertrouwd
- Schone lucht
- Een gebied met landelijk open karakter
- Sterke sociale gemeenschap
- Er zijn genoeg mensen die niet meer werken en die graag vrijwilligerswerk doen

Negatieve waardering

- Ontbreken van voorzieningen in de kernen
- Het teruglopen van voorzieningen door vergrijzing, bijvoorbeeld de scholen
- De trek van inwoners naar grote steden omdat daar meer voorzieningen in de buurt zijn
- Zwaar verkeer over smalle polderwegen

- Beperkt openbaar vervoer tussen de kernen en bijvoorbeeld naar Woerden
- Slechte voorzieningen voor ouderen
- Belemmeringen door provinciale regelgeving
- Beperkt voortgezet onderwijs

Thema's (Kansen)

- Werk, vervoer en wonen
- Veiligheid voor inwoners
- Behoud / versterken van unieke natuurwaarde
- Ruimte om zelf met een bedrijf te starten
- Nieuwkoop als hoofdstad van het Groene hart
- Verbetering van de ontsluiting van vaarwegen en plassen
- Duurzaamheid en duurzame energie
- Gezondheid en zorg
- Bescherming cultureel erfgoed
- Behoud van het karakteristieke landschap
- Versterking van recreatie en toerisme
- Versterking van de (nieuwe) economie
- Ruimte creëren voor nieuwe activiteiten

Tafel 3a: TOEKOMSTIGE SITUATIE waar zijn we in de toekomst gelukkig mee

- Vergrijzing
 - o BUUV spreekt aan; betaalde vrijwilligers
 - o Mogelijkheid bieden tot groepswonen
 - Gelijkgestemden ("commune / "kiboets")
 - Hofjeswoningen
 - o Gebruik maken van nieuwe technologie maar niet alleen maar technologie inzetten; menselijk contact blijft belangrijk
- Unique Selling Point
 - o Ouderen zoeken naar extensieve recreatie
 - o Nieuwkoop kan hierin voorzien; zich onderscheiden ten opzichte van andere dorpen en gebieden
 - o Natuur beleving
 - o Niet de massa maar de persoon die in onze gemeente geniet
 - o ZEN
- Zelfvoorzienend
Mogelijkheid bieden dat inwoners in de toekomst zelfvoorzienend kunnen zijn
 - o Waar komt je voedsel vandaan
 - o Snappen hoe dit wordt geproduceerd
- Regionale economie
 - o Zet in op een regionale economie; geld blijft in de regio
 - o Nieuwe economie: De agrariërs die zich verenigen in een platform en niet ieder voor zich de problematiek het hoofd proberen te bieden
 - o Omgekeerd onderwijs (voorbeeld de Ridder): les thuis, huiswerk maken op de boerderij
- Nieuwe werkgelegenheid
 - o De werkgelegenheid in de zorg en tuinbouw nemen af
 - o Zie regionale economie

Kortom: ontmoeting en synergie faciliteren. Daar worden / blijven we gelukkig van. Ontmoeting: behoefte. Synergie: met meer weet je meer dan alleen; elkaar op gedachten brengen.

Tafel 3b: TOEKOMSTIGE SITUATIE waar zijn we in de toekomst gelukkig mee

Waar zijn we in de toekomst gelukkig mee?

- Op het niveau van de samenleving:
 - o We zijn gelukkig als we de creativiteit van de samenleving gebruiken en ontwikkelen, zonder dat daarbij anderen benadeeld worden.
 - o Een samenleving waarin geven en nemen in balans is. Waar coöperatief wordt samengewerkt en waar vooral het zelforganiserend vermogen van de gemeenschap de ruimte krijgt.
 - o Een omgeving waarin mensen sociaal betrokken zijn, waar men omziet naar elkaar.
 - o Daarnaast bewustwording van en respect voor de identiteit (het unieke) van de omgeving waarin we wonen.
- De gemeente heeft een prettige leefomgeving.
 - o Het is in de gemeente makkelijk komen en gaan.
 - o Iedereen moet kunnen genieten van de kwaliteiten van het gebied. Maar de toegang tot het gebied moet gereguleerd zijn, naar de draagkracht van het gebied. (Daar waar het gaat om recreatie)
 - o Om te werken aan de identiteit kan gedacht worden aan educatieve programma's in het gebied / gebiedsgebonden producten.
 - o Daarnaast blijft het van belang om een goede afweging van belangen te maken tussen natuur, wonen en werken).

NAWOORD van spreker Wim de Ridder

Jullie ambitieniveau is te laag!!!!

Stap 1: Maak inspirerende doelstellingen

Stap 2: Formuleer duidelijke doelstellingen: voorbeelden

- Dorpsniveau: eigen identiteit
- Boeren/kwekers: producten promoten
- Openbaar vervoer: schoon

Stap 3: Het idee/de doelstelling neerleggen bij inwoners/bedrijven en vragen: Doe je mee?

Let op: Liever experimenten van mensen niet van gemeente

Bijlage 2: Integrale planning Omgevingswet

